

L'habitació del periodista

Un bon dia –d'això ja fa quaranta anys– vaig pujar al quart pis del carrer de les Balles-teries on vivia mossèn Carles de Bolòs i Vayreda. Em va fer entrar al seu despatx de treball, que donava a la galeria sobre l'Onyar, i m'hi va deixar sol una estona mentre buscava quelcom. Fascinat per l'espectacle d'aquella habitació, vaig fer, en un paper que duia a la butxaca, l'apunt apressat i maldestre que il·lustra aquestes ratlles. Aquell recinte saturat de papers, carregat d'objectes decoratius, farcit de records personals, presidit per una desordenada harmonia, era un mirall fidel de l'esperit del seu ocupant. Des d'allà, envoltat de vestigis cordials, mossèn Bolòs contemplava la fluència del riu i escrivia, amb ploma estilogràfica, sobre aspres quartilles groguenques, els admirables treballs de la seva inesgotable producció periodística.

Mossèn Bolòs, en aquella època, era el director de la revista *Vida catòlica*. Jo n'era redactor, i ell va ser per a mi un mestre en la doble accepció del mot: em va ensenyar a fer la feina i em va estimular la vocació. Sempre estaré en deute amb ell per haver alimentat amb paraules i amb obres la meua curiositat, l'afany d'escriure, el desig de penetrar en el secret de la Girona eterna a través dels episodis

petits de la vida quotidiana, tal com ell ho va fer durant setze anys consecutius a la secció *Ángulo de la Ciudad* del diari *Los Sitios*, on va immortalitzar el pseudònim de *Gerión* amb quatre mil articles: quatre mil mostres de premsa d'opinió en una època sense gens d'opinió i gairebé sense premsa.

Uns quants amics, quan mossèn Bolòs va morir, vam confegir i pu-

blicar una antologia del seus *Ángulos*. Al cap de trenta-cinc anys, mossèn Josep M. Cervera i Berta n'ha triat uns quants, n'ha fet un estudi crític i els ha aplegat en un volum, precedits per la biografia del capellà-periodista. Aquests són, segons l'autor del llibre, els trets essencials del seu estil: monòleg interior, vitalitat de l'humor, dinamisme en la narració, impressionisme del conjunt, mot just i ritme manifest. Amb tot això, diu, «s'acredità de perfecte literat» que «passa d'un pla real a un pla estètic». Ben cert. El llibre renovarà el record de mossèn Bolòs en la gent del seu temps i el descobrirà a les noves generacions, però tothom podrà comprovar amb sorpresa que, com diu el seu biògraf, «l'obra de mossèn Bolòs no ha perdut actualitat». Aquest és el privilegi dels que, com ell, saben transformar el periodisme efímer en literatura perdurable.

L'aparició del llibre *Un prevere erudit* m'ha fet tornar amb el record a aquella habitació del periodista i m'ha dut a la memòria un detall revelador d'aquell mossèn tan poc convencional. En aquella època de capellans obligadament ensotanats, el doctor Bolòs tenia emmarcada, sobre un moble del despatx, una fotografia que el mostrava pulcrament vestit de paisà. I me la va ensenyar, el dia de la meua visita, mentre deixava anar una de les seves sonores i transparents riallades.

El despatx de treball de Gerión (1954)

Hans C. Andersen travessa el Fluvià

Hem pogut veure al Museu d'Art de Girona una esplèndida exposició sobre contes nòrdics, amb una àmplia referència a Hans Christian Andersen. Però potser no hem encertat a recordar la vinculació física —efímera, però intensa— de l'escriptor danès amb les terres gironines. El llibre de Pere Balañà *Visió cosmopolita de Catalunya* permet de recórrer, a través de vint segles, la geografia literària de les nostres comarques, en un itinerari que contempla amb preferència el litoral i el passadís paral·lel de l'interior, entre la frontera i Barcelona. La referència més antiga que hi trobem és la de Tit Livi, historiador i poeta llatí del segle I que explica com vint-i-cinc naus romanes van arribar a Roses, van expulsar de la seva fortalesa un destacament d'hispanos i, amb el vent a favor, van arribar a Empúries. L'altre gran text antic és el de Ruf Fest Aviè, del segle IV: la descripció que fa, a *Ora marítima*, de la costa mediterrània conté, com és sabut, moltes referències geogràfiques concretes, algunes d'enigmàtiques i una descripció de la futura Costa Brava tan digna d'un eslògan turístic com aquesta: «Amb les roques col·locades al davant, els cims de les penyes emparen amplament tota la costa, i entre les roques, batega l'abisme immòbil, dormita l'aigua, la mar encercada roman pregonament quieta».

Fent un salt en el temps per les pàgines del volum, podem tornar a Empúries i arribar a Girona «que, amb un petit pujol i el riu Ter, se separa de la plana empordanesa»; així ho escriu, al segle XV, Alonso de Palencia. Francesco Guicciardini, per aquella mateixa època, visita el territori com a ambaixador de la república de Florència: «Al peu del port vam passar per una vila anomenada la Jonquera, i de nit arribàrem a Figueres. Girona és una ciutat important, rica i comercial, però no tant com Perpinyà». Un altre italià, aquest del segle XVI, Andrea Navagero, ambaixador de la república de Venècia, desembarca a Palamós i continua cap a Barcelona per la Vall d'Aro, Llagostera, Vidreres, Maçanet i Hostalric. Ja al segle XIX, el *Viatge pintoresc* del famós parisenc Alexandre de Laborde és ple de referències gironines.

Però potser la presència més inesperada entre nosaltres és justament la de Hans Christian Andersen, autor que tots coneixem des de petits per la màgia dels seus contes, i al qual sempre havíem imaginat molt lluny d'aquí. Però va venir, l'any 1862, i va passar la frontera en un cotxe menat per dotze mules: «El carruatge oscil·lava, saltava, grinyolava... però marxava; no es podia negar. La velocitat no va disminuir fins que vam arribar a Bàscara, on calia travessar el cabalós riu Fluvià; el corrent era abassegador, però no hi havia cap pont. Els passatgers van baixar per anar a peu a buscar barques que els passessin, mentre que el carruatge carregat provava sort intentant assolir la riba oposada. Uns quants pagesos de Bàscara van venir a ajudar-nos; cap no duia al damunt sinó una samarreta, i d'aquesta manera uns empenyien el cotxe, altres estiraven les mules i davant d'ells anava el que feia realment de pilot, un que coneixia bé el fons del riu; a la part més profunda l'aigua els arribava fins al pit...».

Aquest relat s'assembla molt a un veritable conte d'Andersen. Potser des d'ara no sabrem travessar el pas obligat de Bàscara sense evocar les peripècies que hi va patir —i que tan bé va descriure— un autor de renom universal.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

«Coneixem Andersen
des de petits
per la màgia
dels seus contes».